

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, srijeda 22. prosinca 1915.

Broj 161.

Englezi napuštaju Dardanele.

Brzojavne vijesti.

Rat na Balkanu.

Kralj Ferdinand u Bitoli. Kol' n. 21. decembra. „Kölnische Zeitung“ javlja: Kralj Ferdinand i njegov drugi sin, princ Ciril, posjetili su u kratko vrijeme Bitoli.

Francuske čete sa Balkan.

Gren. 21. decembra. Francuzi je vlastu naručili kod parobrodarskog društva „Messagerie Maritime“ 60 transportnih brodova za prevoz đeta na Balkan.

Ostanci srpske vojske.

Sofija, 21. decembra. Od pouzdane strane javlja, da se još od cijele srpske vojske najviše 50.000 momaka spašilo u Albaniju bez ikakvog trena. Oko 30.000 vojske pobjeglo je u Gru Goru, a od ovih je jedva trećina stigla u Drač.

Kralj Petar gest Esad paše.

Berlin, 21. decembra. „Berliner Tagblatt“ javlja iz Lugana: Srpski kralj Petar se sada kao gest kod Esad pase, odakle će otpuštanju u Italiju. „Corriere della Sera“ javlja, da je oko 100 ugleđnih Srba stiglo u Bari. U Rimu se očekuju i drugi hrgunci među tim i članovi skupštine.

Albanci porazili Srbe.

Atena, 21. decembra. Iz pouzdanog izvora doznaje, da su u dolini Drine u kvaravim i ogromnim horama između buntovnih Albanci i ostanka srpske vojske. Veće su srpske divizije potpuno poražene.

Ententa na Balkanu.

Englezi zapuštaju Anatofu.

London, 21. decembra. (D. u.). Službeno se javlja, da su sve čete iz zajeve Suvile i Anatofe sa topovima i zalihami sa uspjehom preneseni na drugo bojište.

Poraz ententhalih četa na Galipolu.

Gariagd, 20. decembra. (D. u.). Dopisnik agencije Milli javlja iz fronte na Dardanelima:

Od jučer traju na svim dijelovima fronte zetoke borbe. Naše su čete započele kod Anatofe i Ariburnu općom navalom. Neprijatelj je kao odgovor na ovo kuoš kod Suddiballim protunavalom, koju su naše čete odbile uz izvanredne gubitke za nepljivo. Naše su čete zauzele neprijatelju važna uporista kod Anatofe i Ariburnu. Naše je užasna topnička paljba prouzročila u redovima neprijatelja teške gubitke. U kratko vrijeme bit će kod Ariburna i Anatofe još samo nepristupljivi jesina.

Druga vijest veli:

Kod Anatofe i Ariburnu natjerali smo neprijatelja potpuno u bijeg. Naše su čete kod Ariburnu dostigle na more. Pljen je neizmjerno velik. Gusta magla priopogleda je neprijatelju, da izbjegne i da ne zapusti veći broj zarobljenika.

Dogodjaji na moru.

Bitka u Crnom moru?

Bukarešta, 20. decembra. (D. u.). „Adverul“ javlja iz Balčika: Prijed podne pojavila se ruska mornarica sastojeci od kavki 40 brodova u snagu rta Kaliske. Četiri su jedinice osute pod Ekremonom. Uslijed magle nije se moglo avionoviti, kojim je smjerom otisla većina mornarice. Gini se, da je otišla na Varnu. Nakon kratkog vremena čulo se jake strejane, iz česa dopisnik zaključuje, da se zbilja navala na Varnu ili pomorska bitka.

General Ruski dignut sa svog mjesto.

Petrograd, 21. decembra. (D. u.). Carskim ukazom dignut je general Ruski od mjesto nadzapočajnika sjeverne vojske. Car izjavlja u svojevrnem pismu, da je veliko vojničko djelovanje, što ga je general pružao da ispunji tekuću zadatu obrane glavnog grada ozbiljno poremetilo njegovo zdravlje, te se mora odmotiti i brizno njegovati. Car zahvaljuje Ruskomu za postignute sjejne uspjehe, te se nuda, da će ga naskoro vidjeti na čelu vojske.

Nova ruska ofenziva.

Bukarešta, 21. decembra. Nadzapočajnik besarske vojske pripravio se na ofenzivu, koja će se moći izvesti se na Prut smržni. Istodobno će i general Ivanov započeti ofenzivom u Galiciji. Austro-ugarske čete povukle su se uslijed optovanih ruskih navalnih na rijeku Bojanu.

Rusi pripravljaju iznenadjenja.

Kritanija, 21. decembra. Iz ruskog se glavnog stana javlja, da je ruska vojska „opet dobro opskrbljena“ nujicom. Prijev su „zmogućenje, nego li se očekuju“. Ruski glavni stan pripravlja iznenadjenja.

Iz Engleske.

Zabranjena skupština u Engleskoj.

Magedburg, 21. decembra. „Magedburger Zeitung“ javlja iz Londona: Za Božić su nekoja dobrovorna društva sazvala 15 skupština na kojima se imalo raspravljati o miru, nu vlada je sve zbranila.

Njemačko-turska navalna na Egipat.

Brisel, 21. decembra. U zadnjem krunskom vijeću izjavio je Lord Kitchener, da su obrambene utvrde u Egiptu izvršene. On je vrlo optimistički govorio. Prema njegovim riječima, sve je u najjepesem redu. Kamal je utvrdjen a dio područja kanala može se svako dobiti poplatiti. Obrambene čete iznose 400.000 momaka. Kitchener misli, da će njemačko-turska navalna zapečeti u januaru buduće godine.

Iz Italije.

Rim je kracat Engleza.

Lugano, 21. decembra. Iz Rima se javlja: U zadnje vrijeme stiglo je ovamo mnogo engleskih časnika, koji će naskoro odlupovati u Dardanele i Galipolu. „Seloč“ javlja, da su sve kavane, postione i muzeji prepunjeni Engleza.

Centralne vlasti.

Carevo ručno pismo nadvojvodu Karlu Stjepanu.

Bre 20. decembra. (D. u.). Car je izdao sljedeće previjanje vlastotvorno pismo:

Dragi gospodinu bratucu, nadvojvodu Karlu Stjepanu! Kao pokrovitelj sveukupne ustanove za ratnu opskrbu, Vasa je Milost razvila vrijednu djelatnost u korist onih valjanih vojnika, koji su na polju nastigli izgubili svoje zdravje, te su potrebiti, da ih vodi ljubezna ruka, koja će ih stvesti na put civilne ekzistencije, koja se temelji na postenom radu. Upotrebljavajući sva pomoćna sredstva, znanosti i tehniku, poduzeća, što ste poduzeli i vrćete osobno podupirivali mnogobrojnim su invalidima dale novi život, a osobito akciju za opskrbu umjetnih tjelesnih udova i skrb za slijepce, koja i u inozemstvu može služiti kao uzor.

Zahvalno cijeneci ovo djelo utješljive i skrene ljudi u svojeg iskrnjeg, izričem Vam Moje zahvalno priznanje.

B e c, dne 16. decembra 1915.

Franjo Josip s. r.

Carev glas u fonografu.

B e c, 21. decembra (D. u.). Predsjedništvo vojnike zaklade za udove i srote sveukupne oborune sile došlo je do patrioteične ideje, da carev glas primi u fonograf, da tako narodna monarhija pruži veselu zgodu, da mogu čuti carev glas. Njegovu se je Velikičanstvo, izjavilo, da je pripravno molio udovljiti, što se dogodilo dne 14. decembra u carskom dvoru u Schönbrunnu.

Vojnički pozivi.

B e c, 20. decembra (D. u.). Budućih dana objedanit će se obrazina, prama kojoj će biti pozvani pod oružje oni austrijski narodni ustaše, koji su bili kod smrženja proglašeni sposobnici, u to doba 1871. i 1870. za dne 17. januara 1916., a godista 1865., 1866. i 1867. za 21. januara 1916.

Prama nastojanje vojničke uprave drugi će se saziv narodnog ustanka i to starja godišta upotrebiti do daljnje odredbe u zaledju i u stepnom prostoru, dok će se mladja godišta drugog poziva narodnog ustanka moći uzeti još kao pritužje za frontu. U svemu postignuta će namjere izgleda, da je potrebito, da se zamaze u zaledju i u stepnom prostoru spomenute se mladje i za frontu sposobne elemente sa starjim godištinama narodnog ustanka. Baš obzirom na gospodarsku važnost kod ovih se u sočila opravljeno vojničko ustrojstvo mnogo više nego kod manjih gradova. Odredbe ticeće se poziva bit će razvidne iz dočine obzrme.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 21. decembra. Zemaljski je sabor sastao na drugo zasjedanje. Predsjednik je otvorio zasjedanje gorovom, u kojem je izrazio Vladimirov poklon vjernosti, a na to se je spominjao junakih četa i njihovih iskušenih vođa. Nakon proglašanja prisipišli spisi priopćio je predsjednik, da zastupnik Hinković već dvije godine horavi u inozemstvu i da je radi toga njegov mandat proglašen lisanom. Vlada će raspisati nove izbore za Hinkovićev kotor. Buduća je sjednica sutra.

Dvije milijarde kredita u Njemačkoj.

Berlin, 21. decembra (D. u.). Nakon što je državni tajnik Heffler, ponovno uzeo riječ kod rasprave, državni je sabor primio kredit od dvije milijarde. Buduća je sjednica sutra.

Bombardovanje Gorice.

Roterدام, 21. decembra. Dopisnik „Courant“ javlja listu iz soske fronte: Bombardovanje Gorice traje. Petak je bio 6 sati pod paljicom. Vojnička je bojna bila pogodjena od 14 bomba. 7 osoba bilo je na ulici ubijeno i ranjeno. Subotu je vladao mir. Pučanstvo, koje je od 35.000 palo na 12.000, stanjuje u konobama. Talijanski su zrakoplovni opet bacali bombe na grad. Austrijski su ih zrakoplovi otjerali.

Francuska kritika o položaju.

Malo po malo kroči se u Francuskoj put uverjenja, da je ententi položaj ozbiljan, i da bude Francuska mora podnijeti najteži dio ratnog bremena. Tomu se uverjenju, istina je, protivi optimističko pisanje novina, koje nagovještava skorajnu pobedu ententičkih četa, kada nastupi velika sveopća ofenziva na istoku i na zapadu, na Soči i na Balkanu. Ali to suči samo za opsežnijem i tješnjem francuskog pučanstva. Tomu se mnogo priopćuje također o najblizjem ispravljenju Njemačke na novčanom i na gospodarskom polju. A impulzivna čudna Franca tako se pušta zavaravaju ovim riječima, le u život masi predočuje si već veličanstvene prizore, kako će se us-

izlazi svaki dan o 6 sati ujutru u Puli i uskrsnući uškar Josip Krmpotić, Trg Custeria i tri ulice Radetzky 20, gdje se nalazi uškar, uredništvo i uprava ista. Za uredništvo odgovara izdavatelj Josip Haia. Telefona broj 58. Broš poštanska štedionica 36-615. Predplatna iznosa 2 K 40; mjesечно, 6 K tromjesečno, pojedini broj stane 6 helera. Oglase rađenu se po 20 h jednostupni petlitredak (3 mm)

kolebiti i skrhatiti željeno njemačke i austrijske fronte, te kako će kazivati Njemačkoj ponizujući mir. Ali prestane li bijuna mašta snove snovati, inače i Francuz časova, kada trijezo misli i rečaljne umije.

Tako je Jean Moreau obara se ostrom kritikom na vlade četvrtornog sporazuma i očitaju im silnih prognoščica, protestira protiv zavarivanja francuske stampe i okrivljuje je da sanjari preveć i podjave se zanisu iz sasvim imaginarnih sfera. Takva staja nije zdrava pojava ni u životu pojedinca, a stoput pogibeljnje i opasnje biva, kada cijeli jedan narod zabilježi u netreživoj i bolno sanjarenje i mastanje. Šosnaest je mjeseci proteklo, piše Morean, što se Francuzi opiraju i pogibaju pod udarom njemačkih četa i uvijek jošte užalud čekaju, da i saveznički sadju na poprste svim obećanim silama.

Mjesto faktičnog, energičnog sudjelovanja daje način jedino slobodno more, da se u njem utopimo, ali nužnog ljudskog materijala još nem je sačje. Sudjeluju na raznim bojistima njezine kolonijalne čete; svaki dan, u svim engleskim gradovima udara neprestani bubanj za novčanjenje naroda, koji sluša bijenje bubnja, ali voli ipak kod kuće ostati i „trgovati“. Da se ne bi slučajno prije okuplji džbraja nad engleskom carevinom, prije nego li se joj okupe domaće vojske na branici.

Rusija je učinila posteno svoju dužnost, ali nije ni ona bila doista pripravna za veliki rat.

Italija ne misli na drugo, nego kako bi okupila neotkupljene pokrajine. A kavkoj većoj akciji ona ne ce niti da čuje. „Sjedi hor“, se smre, „nema ruke, koja bi joj pomogla pružiti. A iako je Rusija i Engleska svrđano obetale, da ne će ostaviti svoje saveznike na cijelih. Englesci obecali su svega i svih, a na koncu, nijesu poslali u Makedoniju više od samih 13 tisuća momaka. Rusi obećavali su i koncentrički vojske u Bosniju, ali nijesu poslali niti jedne regimene, niti jednog broda u pomoć.“

I tako se čekaju uvijek mnoga čudesna, ali ne dočeka se sama nijedna ozbiljna akcija. Morat će napokon doći do odlučne bitke. Svako zlato, da vidi jednom kogod punke — jer je to čekanje i taj strah najgoro mučenje.

Nove odredbe osobnog prava.

(Dalje.)

Poticanje odredbe propisuju opširnije ono, što je i dosada vrijedilo.

Zupnici, kao voditelji matica, dužni su javiti kotarskim sudovima sve nezakonite porode (§ 15). To se je prije dogodjalo od mjeseca da mijesec; i tako će i na dalje ostati, dok se nepridružiće ne odluci.

Nedugo trebalo je tužiti nezakonitoga oca, da ispunji svoje dužnosti. Ali u zadnje vrijeme već je i sam sud uređovan i brišu se za to, da se nezakonito dijete preskrbi, premda nije bio nijednoga takovog zakona. Alas sada novi zakon izričito zahtijeva, da bude tužiti.

Vise ne bi bili potreba dignuti tužbe protiv nezakonitoga oca, osim kada ne će priznati očinstva, ili treba riješiti kakav god sporna pitanja.

Ako otac hoće od svoje volje brihnuti se, ili pak, ako je sasvim nemoguće, da bi on mogao nešto pišati za djetelovo uzdržavanje, razumije se samo da se ubije ili prebaci u obrazac.

Nema li nezakonito dijete drugoga na svijetu, da ga nastoji, dužna je preuzeti troškove za njegov odgoj i ugođ. Pošto se općine takvih troškova brane, mora sud u potrebi učeti stvar u ruke i ispoljavati od kolarskoga poglavarstva, da ono doluci u koju općinu nezakonito dijete pripada (§ 17).

Nema li nezakonito dijete drugoga na svijetu, da ga nastoji, dužna je preuzeti troškove za njegov odgoj i ugođ. Pošto se općine takvih troškova brane, mora sud u potrebi učeti stvar u ruke i ispoljavati od kolarskoga poglavarstva, da ono doluci u koju općinu nezakonito dijete pripada (§ 17).

4. Posinjivanje i počerviranje.

Propisi, da može kogod uzelj tuđe dijete za evo, postali su puno lakši. Posinjitelji i posinjiteljice morali su prije imati barem 50 godina, kada se nije mo-

glo očekirati, da će i sami imati još svoje djece. Ali i pred ovom dobom žele mnogi, koji nemaju vlastite djece, posinuti ili poherititi tudi djele, te uzgajati ga po svoje, da mu namru posilje ako je poslušno i valjano svoje ime i svoje imanje. S tog zakon ne zahtjeva više od 40 godina. Posinak ili poherka moraju biti u naprijed osamnaest godina mlađi od svojih posinovitelja, jer samo tako može nastati između njih pravi odnosaj kao medju rediteljima i djecom.

Novi zakon propisuje, da moraju biti zadovoljiva oba supruga s posinovljenjem tujeg djeteta. Ni mu ne smije više nikoga posinuti, ako mu nija žena zadovoljna; a na ženu takodjer ne može učiniti bez muževne privole.

To je bilo potrebno, da se uklone razne prepiske među supružima i s toga, jer posinovljenje upliva na pravo nasljedstva.

Razumije se po sebi, da zdravi suprug ne potrebuje privole od drugog umobolnoga supruga, niti rastavljeni suprug od drugoga (§ 18. i § 180. o. g. z.).

Posinak imao je prije dva prezimena t.j. staro i novo. Sada smije primiti isto oba prezimena po starom zakonu; ali može se takodjer izabrati samo jedno njih. To se mora odrediti točno i unesti u knjige odmah pri sklapanju pogodbe posinovljenja. Uvijek kasnije mora se posinak držati jednom izabranog prezimena. N. p. Ivan Josipović posini Antonu Markoviću. Taj Anton može se zvati Anton Marković-Josipović, ili i nadalje samo Anton Marković, ili pak samo Anton Josipović. Kako se jednaput odluci i zapise, mora za uvjek ostati, da ne bude zanovljavanja. (§ 19. i § 182. o. g. z.).

Dosad bilo je zabranjeno posinuti vlastito nezakonito dijete. Njega se je smjelo jedino učiniti zakonitim time, da se je otac kasnije zakonio sa nezakonitom majkom. Ali to nije bilo uvijek moguće, ako je npr. majka umrla od poroda. Sada otac može i nezakonitom djetetu dati pred svim slijetom svoje „posteno“ ime (§ 20.).

(Dalje slijedi.)

Razne vijesti.

Krušne Iskaznice, i one za brašno izdavat će se u buduće 8 zadnjih dana svakog mjeseca.

Osobiti top. U kraljevskom se bugarskom narodnom muzeju u Sofiji nalazi osobiti top. Cijev je njegova obična hrvatska cijev, okovana željeznim obrubima, a i kotači i stijene su od lafete takodjer drvene. Načinio ga je jedan bivši turski topnik, rodom Bugarin, koji je u ono vrijeme živio kao seljak u svom selu. Godine je 1876. pripadalo je to selo još Turškoj, no na nju je često napadali turski Čerkezi i Baščaršuci, a bugarsku se sejaci, stanovnici toga sela, hrabro branili. Dosjeli su se, da bi mogli još bolje odjevali njihovim navalama, kad bi imali bilo kakav top. I tom je zgodom rečen sejak načinio spomenuti top. Kao naboji služili su okrugli utezi od vaga, kakovi se i danas još rabe na istoku, a imadu svu gotovu jednaku veličinu. Top su na ulazu u selo smjestili na hrvu kamjenja, a uza njih su posudi s uljenom tijanjom duga željezna žica, kojom bi zapališi prah u flutiju, jer lute nije imala. Jednog se dana približi selo šešor Čerkeza. Seljaci upale stijili pomoći usjevne žice. Nastao je uzasan prasak, utje poleli među Čerkeze, a nekoliko triješaka i obruča među uplašene seljake. Međutim top nije bio znatno oštećen, tek nestalo malo na cijevi. No postigao je bio sviju svrhu, jer su olad ostavili Čerkeze selo na miru, misleći, da su taj top Bugarama poslali u pomoći Rusi, s kojima se oni nijesu na laku ruku upuštali u borbu.

Dobrovoljni prinosi.

Mjesto vjenčanja na grub palomu junaku, Leopoldu Kocjanu iz Sežane, sakupljeo znanci za zakladu udova i siročad iznos od 15 K. i to: brat pokojnikov Jakov Kocjan 4 K.; po 2 K darovao se Petrije Vladimir, Miličić Nikola, Pilić Ivan, Bunić Ilija, po 1 K; Perčić Jakob, Demir Miloš i Prosenica Nikola.

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B e č, 21. decembra. (D. u.) Službeno javlja:

Rusko bojiste.

Nasuprot Rafalovki na Siru bilo je rasprošeno rusko izvidno odjeljenje. Inace njenistimči topnički borba.

Talijansko bojiste.

Topničke borbe na tiroškoj južnoj fronti traju. Dvije talijanske satnje, koje su noću kušale provalići na brije San Michele, bile su uništene.

Srpsko bojiste.

Borbe na proganjaju Crnogoraca dovele su juče ponovno do zauzeća neprijetljivih pozicija sjeverno Berana. Naše su čete u zadnja dva dana zarobile oko 600 momaka.

Zanjenik povjage generalnog stožera pl. Hōfer, podmarsal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 21. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Zapadno bojiste.

Zapadni Hulucha zauzelo je njemačko odjeljenje engleske jarke i suszilo je noćnu protinavalu. Na više mjeseci fronte bile su živalni topničke borbe.

Istočno bojiste.

Položaj je nepromijenjen.

Balkansko bojiste.

Položaj je napromijenjen.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 20. decembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U noći od 18. i 19. decembra u jutro započele su naše čete u odsjeku Anaforti i Ariburnu nakon zeskote topničke priprave sa mjerama na navalu. Da ovaj mjeri udrži, poduzeo je neprjateži joj podne na cijelo fronti odsjek. S dildi bura sa svim svom bojnim silama na vale, koju su se izjaviovali neizmjerne gubitke po neprjatežu. Jurisajuće čete bile su odbaćene u svoje star položije. Iza koga je neprjateži uvidio, neće moći izbjegći posjedica naše na vale, koja je sa sjevera napredovala ukrcavši je vrio naglo noć na dane 20. decembra dio svojih bojnih sila u odsjeku Anaforti i Ariburnu. Prama zadnjim izvještajima, naše su čete izpali na Anafortu i Ariburnu od neprjateža, tako da lamo nije ostao više niti jednog neprjatežkog vojnika. Naše čete, koje su napredovale do morskog tjesnca uzel su neprjatežu veliki plijen, sastojeci se od satora, municie i topova. Neprjateži jisk hidroplan pao je u more uslijed natrebatve. Krmilar i motriće bili su arbovani.

Bune između englesko-francuskih četa.

K o l n, 21. decembra (D. u.). „Kölische Zeitung“ javlja iz Atene: Prama pozdanim vjeslima englesko-francuski su čete odvedene skoro potpunoma iz Imbrosa. Tenedosa i Lemnosa. Prijenos od laska pokazala se skoro posvuda velika zlovljiva radi odpošiljanja na srpsku frontu. U Imbrosu bilo je to nezadovoljstvo slično pobuni. Pet ili šest viših časnika generalnog stožera bilo je usmrćeno. Jedva nakon što se obječalo, da će sfignuti mnogobrojna pojedanja, posli su čete, da se ukrcaju za Solun. Prama vjeslima iz Mudrosa vidiu lamo veliki strah radi navale njemačkih podmoraca protiv engleske mornarice, što se nalazi u luci. Poduzele su se izvanredne mrežne sigurnosti.

Kreditno i eskomptno društvo

Pula, Trg Custoza br. 45

**prima u pohranu novac uz najviši mogući kamataj te isplaćuje
uloške po dogovoru bez obzira na ratno doba u svakoj visini.**

Uredovni satovi jesu 9—II dop. 3—5 pop.

**TRG CUSTOZA
UL. CENIDE 2-5**

TISKARA

**UL. SISSANO 24
UL. RADEZKY 20**

PAPIRNICA - RADIONICA KAUČUK-ŠTAMPILJA - KNJIGOVEŽNICA

JOS. KRMPOTIĆ :: PULA

Telefon br. 58

Naklada dnevnika „Hrvatski List“

Brzojavi: Krmpotić, Pula

Preporuča svakovrsne pisaće i redmete, osobito pak bojne dopisnice, papir i omote, olovke, bilježnice, crnilo, pera, kancelarijske i konceptne papiere, te in. pisaće sprave, potrebne privatniku i uredima.

Prima i izvršuje uz solidne cijene svakovrsne tiskanice.